

Kabinet Minister-President
Ministerie van Algemene Zaken

202500948

> Retouradres Postbus 20001 2500 EA Den Haag

Tweede Kamer der Staten Generaal
t.a.v. de informateur, mevrouw Letschert
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Kabinet Minister-President

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag
Postbus 20001
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie

2025-013261/9578626

Datum 19 december 2025

Geachte mevrouw Letschert,

Bijgaand doe ik u de antwoorden toekomen op vragen gesteld aan de minister van en voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (kenmerk 202500827).

Met vriendelijke groet,

DE MINISTER-PRESIDENT,
Minister van Algemene Zaken,
namens deze,
De Secretaris-Generaal,

drs. G.J. Buitendijk

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De Minister-President
Minister van Algemene Zaken
Postbus 20001
2500 EA Den Haag

**Bestuursondersteuning en
Advisering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
59114639

Uw brief van
18 december 2025

Uw referentie
2025-013261/9569519

Bijlagen
1

Datum

19 DEC. 2025

Geachte heer Schoof,

Op 18 december 2025 deed u mij (met een verwijzing naar een brief met kenmerk 202500827) een informatieverzoek van de informateur toekomen. Dit verzoek betrof informatie over een vraag inzake een verplichting tot voorschoolse educatie specifiek voor kinderen van nieuwkomers.

In de bijlage vindt u de verzochte informatie.

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de secretaris-generaal,

L. Mulder

Vraag

Is het mogelijk een verplichting tot voorschoolse educatie te introduceren specifiek voor kinderen van nieuwkomers, bijvoorbeeld in de inburgeringswetgeving?

Antwoord

VE verplichting voor specifieke groep

- Volgens op de afspraak in het regeerakkoord tot dwang en drang van vve zijn in 2011 de mogelijkheden tot dwang bij voorschoolse educatie onderzocht.¹ Voor het invoeren van een verplichting tot ve specifiek voor kinderen van nieuwkomers moet worden onderzocht of de maatregel indirect onderscheid maakt naar nationaliteit of afkomst (artikel 14 Europees Verdrag inzake de Rechten van de Mens (EVRM)). Zulke ingrepen zijn toegelaten, mits wordt voldaan aan het evenredigheidsbeginsel. Dat zal hierbij mogelijk lastig zijn. Gezien de gevoeligheid van de maatregel dient hiervoor een zeer sterke noodzaak te kunnen worden aangetoond. Hierbij moet ook helder zijn hoe de maatregel er precies uit komt te zien: immers, hoe dieper de ingreep in het gezinsleven, hoe sterker de rechtvaardiging voor die ingreep dient te zijn. Om te bepalen wat de omvang van de rechtvaardiging is, moet vaststaan welk effect de maatregel heeft en of dat (of een soortgelijk) effect niet ook op andere, minder ingrijpende wijze kan worden bereikt.
- Een aandachtspunt is ook hoe de doelgroep wordt bepaald. Daar moet een objectieve standaard of toets voor bestaan, zodat er geen onderscheid wordt gemaakt op basis van niet ter zake doende gronden.
- Bij het verplichten van ve voor een specifieke groep of voor alle peuters zal een handhaving- en toezichtinstrumentarium moeten worden ingericht. Dat is op dit moment niet voorzien en zal extra kosten met zich meebrengen. Ook verhoogt het de toezichtlast en vraagt het extra capaciteit.
- Daarnaast maakt een verplichting voor een specifieke groep het systeem complexer. Dit staat haaks op het streven naar eenvoudigere wet- en regelgeving.

Verplichten van ve voor alle peuters

- Een alternatief voor het verplichten van ve aan kinderen van nieuwkomers is om ve voor alle peuters te verplichten. Gemeenten hebben een wettelijke taak ve aan te bieden en ontvangen middelen voor de 15% peuters met het grootste risico op een onderwijsachterstand via het Gemeentelijk Onderwijsachterstanden (GOAB) budget.
- Ook voor het verplichten van ve voor alle peuters geldt dat dit een ingrijpende beperking van het recht op eerbiediging van het gezinsleven is, zoals beschermd door artikel 8 van het EVRM.
- Verplichten van ve vraagt om dit budget naar 100% van de peuters uit te breiden. De verwachte kosten die hiermee gepaard gaan bedragen €2.6 miljard per jaar.²
- Er is echter overtuigend bewijs dat ve van hoge kwaliteit vooral goed is voor kinderen van ouders met lage sociaaleconomische status en/of lage inkomensgroepen. Niet-doelgroepkinderen profiteren minder van voorschoolse educatie, omdat zij vaak al opgroeien onder betere opvoedingsomstandigheden. Dit pleit dus niet voor het verplichten van ve voor alle peuters.
- Tot slot is het goed om de samenloop met het nieuwe financieringsstelsel kinderopvang mee te wegen, ook vanuit de samenhang met de arbeidsmarkttekorten in de sector.
- Er zal ook een effect zijn tussen deze maatregel en de kinderopvangtoeslag (KOT). Een deel van de gemeenten maakt bij ve gebruik van de KOT als ouders hier recht op hebben. Het beroep hierop kan toenemen bij uitbreiding van de groep en toename van het aantal uren. Het exacte budgettaire effect is lastig in te schatten.

¹ <https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=2012D11745>

² Dit is inclusief 1,25% uitvoeringskosten en 0,25% voor Caribisch Nederland.

Intensiveren van voorschoolse educatie in NPLV-gebieden of voor heel NL

- Omdat verplichten van deelname aan ve op juridische bezwaren stuit kan ook gekozen worden voor intensiveren van ve in de 20 focusgebieden van het NPLV of in heel NL. Een maatregel kan zijn de financiering voor de leeftijd waarop ve gevolgd kan worden in deze gebieden te verlagen van 2,5 jaar naar 1 jaar. De kosten hiervan zijn € 29³ miljoen. Daarnaast kan een maatregel zijn om de financiering voor de doelgroep in de NPLV gebieden te vergroten. Nu ontvangen gemeenten op basis van de CBS-indicator middelen voor de 15% peuters met het hoogste risico op een achterstand. Dat kan in deze gebieden vergroot worden naar 20% van de kinderen vanaf 2 jaar. Kosten € 23⁴ miljoen. Als voor heel Nederland de doelgroep vergroot wordt van 15% naar 20% en de leeftijd verlaagd naar 2 jaar dan zijn de kosten € 351⁵ mln.
- Het bereik van doelgroeppeters in Nederland ligt rond de 78%. De meeste gemeenten hebben peuters die thuis een andere taal spreken dan het Nederlands opgenomen in hun doelgroepdefinitie. Nieuwkomerspeuters vallen hier ook onder. Het is wel mogelijk een verplichting aan gemeenten op te leggen over de doelgroepdefinitie die zij hanteren. Eind 2024 is al aangekondigd dat er gewerkt wordt aan een minimumdefinitie voor gemeenten. Het voornemen om SPUK's om te zetten in bijzondere fondsuitkering maakt wel dat het lastiger is om zeker te weten dat gemeenten de middelen conform doel inzetten.

De Wet inburgering geeft geen ruimte tot verplichting ve

Het is conform amendement Becker wettelijk vastgelegd (in artikel 14 van de Wet inburgering 2021 (Wi2021)) dat vve aan de orde komt tijdens de brede intake die gemeenten uitvoeren. De voormalige regering heeft aangegeven dat het amendement zo wordt geïnterpreteerd dat het hier gaat om een vorm van het stimuleren van het gebruik van ve (drang) en niet van dwang.⁶ Het staat de ouders van kinderen die nog niet leerplichtig zijn uiteindelijk vrij al dan niet voor ve voor hun kinderen te kiezen. Ouders krijgen geen sancties opgelegd op het moment dat zij toch van deelname aan ve afzien. Gemeenten bepalen welke peuters in aanmerking komen voor ve en dienen het gebruik van ve door deze groep peuters te stimuleren. Deelname aan kinderopvang (waarbinnen ve plaatsvindt) wordt gestimuleerd doordat inburgeraars recht hebben op kinderopvangtoeslag. Aanpassing van de leerplichtwet biedt wel juridische mogelijkheden om ve te verplichten. Dit vraagt wel nadere uitwerking, onder andere omdat ve binnen de kinderopvang en niet binnen het onderwijs valt.

³ Dit is inclusief 1,25% uitvoeringskosten en 0,25% voor Caribisch Nederland.

⁴ Dit is inclusief 1,25% uitvoeringskosten en 0,25% voor Caribisch Nederland.

⁵ Dit is inclusief 1,25% uitvoeringskosten en 0,25% voor Caribisch Nederland.

⁶ Kamerstuk 35 483, nr 60.